

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 09 Aralık 2021
Sayı : 2903

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 09/12/2021 14:16
Sayı: E-120.10-
0925690

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İktidarın ekonomideki iyimser söylemlerine rağmen başta elektrik ve doğalgaz gibi en temel tüketim maddelerindeki fiyat artışları söz konusu söylemlerin gerçeklerden ne denli uzak olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. İktidar mevcut politikalarla zamlara çözüm üretememekte, enerji politikaları başta olmak üzere gıdadan sağlığa kadar pek çok hizmete ulaşımında vatandaşlarımız ciddi mağduriyetler yaşamaktadır. Yaşanan ekonomik krizin tüm ağırlığı vergiler, yetersiz ücret artışları ve zamlar yoluyla tamamen vatandaşın sırtına yüklenmektedir. Başta elektrik ve doğalgaz olmak üzere temel tüketim maddelerindeki zamların nedenlerinin saptanması, pandemiyle birlikte ağırlığı artan ekonomik krizin yarattığı tahribatın boyutlarının araştırılıp çözüm yollarının ortaya konması, tasarrufu ve tüketiciyi merkeze alan bir enerji politikası oluşturulması adına kapsamlı bir araştırma yapılması ihtiyacı hâsıl olmuştur. Bu amaçla Anayasanın 98, İçtüzüğü'nün 104 ve 105. maddeleri gereğince Meclis araştırması açılmasını arz ederiz.

1.29
Ahmet Vehbi Bakırdoğru
Manisa Mv.

A. ŞER
Antalya Mv.

Özgür KARABAT
İstanbul Milletvekili

İSTANBUL
İSTANBUL
İstanbul Mv.

Kemal ZEXBEK
Samsun Mv.

Abdullah
Veli Ağbaba
Malatya Mv.

TEKİN DİNGÖL
ANKARA Mv.

Yüksel Özcan
Bursa Mv.

Hüseyin Yılmaz
Aydın Mv.

Kadim Durmer
Tokat Mv.

Pelet Sami
Tunceli

Mürsel Albayrak
MUĞLA Mv.

Nazır Cihangir İSLAM
İstanbul Milletvekili

A. TUDER
Adıyaman

İstanbul
Haitay

29.03. Sayılı Meclis Araştırma Önergelerinin İmza Çizelgesi

GENEL GEREKÇE

Vergi, devletin birey, kurum ve kuruluşlardan kanunla belirlenmiş ölçülerde, temel olarak kamusal hizmetlerin gerçekleştirilebilmesi için aldığı paraları ifade eder. Bir kanuni yükümlülük olan vergi yoluyla aynı zamanda devletin toplumdaki eşitsizlikleri bir nebze de olsa gidermesini esas alınır.

Kamu hizmeti, temelde devletlerin varlık sebebi olarak ifade edilmektedir. Devlet bu varlık sebebini ifa ederken ortaya çıkan kamu giderlerini vergi gelirleri yoluyla gerçekleştirebilmektedir. Başka bir deyişle devletin, toplumun ihtiyaçlarını giderebilmesi amacıyla yerine getirmek zorunda olduğu kamu hizmetleri için gerçekleştirdiği giderleri karşılamak adına gelir elde etmesi kaçınılmazdır. Dolayısıyla da bu gelirin büyük bölümü, vergi adıyla anılan mali yükümlülüklerden sağlanmaktadır. Son kertede vergilendirme sistemi kamusal hizmet için olmazsa olmaz bir zorunluluk olarak belirmektedir.

1982 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Anayasası¹ “Vergi Ödevi”ni 73’üncü maddesinde düzenlemiştir. Buna düzenlemeye göre, “Madde 73 – Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür. Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır. Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır. Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin muaflik, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Cumhurbaşkanına verilebilir.”

Bu hükümden de anlaşılacağı üzere vergilerin kamu giderlerini karşılamak amacıyla alınabileceği sabittir. Diğer yandan vatandaş olsun ya da olmasın her birey mali gücüne göre vergi ödemekle yükümlüdür. Kuşkusuz vergilendirmede de bazı ilkeler söz konusudur. Anayasa'mızın 73'üncü maddesinin ilk fıkrasındaki düzenlemenin açık ve emredici hükmü, vergiler ile ilgili olan temel anayasal ilkelerin de kaynağını oluşturmaktadır.

¹ <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2709.pdf>

Kaynağını Anayasa'dan alan vergi hukuku da bu anlamda bir işlev görür. Vergi hukuku, devlet ve birey (mükellef) arasında kurulan vergi ilişkisinin hukuki dayanaklarını inceler. Tüm bunlardan hareketle Anayasamızda vergiye ilişkin ortaya konan hükümlerde vatandaşların vergi yönünden eşitliği temel bir kural olarak ortaya konulmuştur. Ayrıca yine Anayasa'ya dayanılarak vergi kanunlarında; genellik, adalet, mali güce göre alınma ve yasallık gibi ilkeler belirlenmiştir. Dolayısıyla bu alanda atılacak her adımın, ihdas edilecek her yeni kanun ya da düzenlemenin bu temel ilkeler çerçevesinde düzenlenmesi Anayasal bir zorunluluktur.

Ülkemizde yaşanan derin ekonomik kriz ve pandemi koşulları nedeniyle hem vatandaşlarımız hem de iş insanlarımız ciddi bir ekonomik darboğaza girmişlerdir. Geçtiğimiz yıllarda borcunu ödeyemediği için ya da fatura borçlarını karşılayamadığı için çok sayıda vatandaşlarımız adeta kaderiyle baş başa bırakılmış, valilikler, kaymakamlıklar önünde protestolar yaşanmış, intihara kadar varan ve tüm ülkemizi derinden sarsan vakalarda artış gözlemlenmiştir.

Bir yanda büyük sermaye sahiplerinin affedilen vergi borçları diğer yanda elektrik faturasını ödeyemediği için intihara kalkışan, temel geçimini bile sağlamaktan yoksun vatandaşlarımızın varlığı büyük tezat yaratmakta, Anayasamızın öngördüğü genellik, eşitlik ve mali gücü göre vergi alınması gerektiğine dair ilkelere aykırılık teşkil etmektedir. Ülkemizde doğrudan vergilerde nispeten bir adaletten bahsedilebileceği halde dolaylı vergi gelirlerinin devlet gelirlerinin büyük bölümünü oluşturuyor olması, vergi konusunda önemli bir adaletsizlik ve eşitsizlik kaynağı olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü dolaylı vergiler az kazananlardan da çok kazananlardan da eşit miktarda vergi almayı öngörmektedir.

Mesela Cumhurbaşkanlığınca TBMM'ye sunulup kabul edilen 2021 yılı bütçesinde² gelir vergisi miktarı 195,3 milyar lira olarak öngörülürken, sadece Özel Tüketim Vergisinden 213,7 milyar lira gelir beklentisi açıklanmıştır. Sadece bu örnek dahi gelir dağılımı ile vergilendirme arasında büyük bir uçurum olduğunun açık kanıtıdır. Türkiye, OECD ülkeleri arasında gelir dağılımı bozuk ülkeler arasında yer aldığı halde dolaylı vergilerin oranının %70 civarında olması büyük bir adaletsizlik örneği olarak karşımıza çıkmaktadır. Tüm gelişmiş ekonomilerde doğrudan vergiler temel iken ülkemizde dolaylı vergilerin payının bu denli büyük olması toplumsal birlik ve beraberliği de bozan etmenlerin başında gelmektedir.

² https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2021/04/2021_Vatandasin-Butce-Rehberi.pdf

İktidarın ekonomideki iyimser söylemlerine rağmen en temel tüketim maddelerindeki tablo bile söylemlerin gerçeklerden ne denli uzak olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. 19 yıldır tek başına iktidar olan AKP'nin vaatleri ile vatandaşlarımızın gerçekliği birbiriyle uyuşmamaktadır. AKP Hükümeti temsilcileri, bir yandan "itibardan tasarruf olmaz" derken öte yandan vatandaşa "porsiyonları küçültme" çağrıları yaparak aslında bu sorunlara gerçekçi çözümler üretmekten ne denli uzak olduklarını da itiraf etmiş olmaktadır. Ayrıca T.C. Cumhurbaşkanlığı Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nun sosyal medya hesabından 28 Ağustos 2021 tarihinde yapılan bir paylaşımda

